

Posudek bakalářské práce

Kamily Kloučkové, DiS.
na téma:
Jan Amos Komenský – vychovatel
Praha 2016

Bakalářská práce Kamily Kloučkové v oboru „Pastorační a sociální práce“ si klade za cíl „popsat myšlenky celoživotního vzdělávání, zejména ve stáří, prostřednictvím Komenského díla *Vševýchova* a zároveň se pokusit zmapovat, jaký význam má toto dílo pro vzdělávání seniorů v dnešní době“ (Anotace).

Práce je rozdělena na dvě části. V první části (s. 3-25) se autorka zabývá vytčením cíle, metodikou, nástinem historie výchovy, stručným nástinem životopisu Komenského, rolí Boha v Komenského pojetí výchovy, Komenského mravní výchovou a nakonec jeho filosofií výchovy v pojetí Jana Patočky. Ve druhé části (s. 26-45) přistupuje k pojednání o Komenského „*Vševýchově*“, o koncepci celoživotního vzdělávání, za jejíhož průkopníka lze Komenského právem pokládat, o škole stáří dle Komenského a o výchově ke stáří v 21. století.

Práce je opatřena úvodem (s. 1-2), závěrem (s. 46) a seznamem použité literatury (s. 47).

Stěžejní myšlenkou, která se v práci objevuje opakovaně, je zjištění, že již v Komenského díle, konkrétně v jeho *Vševýchově*, lze nalézt myšlenky zdůrazňující potřebu celoživotního vzdělávání a výchovy. Člověk prochází výchovou nejen v dětství a mládí, nýbrž i v dalších etapách svého života až do své smrti. V návaznosti na Patočku autorka konstatuje, že Komenského filosofie je filosofií vychovatele: „Výchova je mu klíčem ke světu, svět je světem výchovy.“ (s. 24) Koncept celoživotní výchovy je přitom teleologicky zacílen k nápravě člověka, resp. celého lidstva.

Na základě textu Komenského *Vševýchovy* pak autorka představuje základní princip Komenského konceptu celoživotního vzdělávání „ve škole života“, i konkrétní systém vzdělávání v sedmi životních etapách („škola zrození“, „škola dětství“, „škola chlapectví“, „škola jinošství“, „škola mladosti“, „škola mužnosti“, „škola stáří“). Originální přínos Komenského spatřuje v tom, že „rozšiřuje záběr výchovy z věku dětského a jinošského na celý život člověka a stává se tak hlasatelem dnes tolik aktuálního tématu celoživotního vzdělávání“ (s. 33). I ve stáří se člověk může rozvíjet jako aktivní, tvořivá bytost, bojující proti tělesným a duchovním degenerativním procesům a usilující o svou nápravu, o získání pravého lidství a integraci do celku univerza (s. 34). V naznačených myšlenkách nachází svou ideovou oporu současný koncept „výchovy ke stáří“, nově se rozvíjející gerontopedagogika. Mezi konkrétními formami současného vzdělávání seniorů uvádí autorka tzv. univerzity třetího věku, akademie třetího věku, kluby aktivního stáří či lidové univerzity.

Metodicky autorka postupuje tak, že v první části vychází ze sekundární literatury o Komenském (Kumpera, Čapková) a z knih pojednávajících o dějinách výchovy a o Komenského filosofii výchovy (Cipro, Palouš, Svobodová, Patočka). Některé pasáže jsou přitom v poněkud volnějším vztahu k vlastnímu tématu práce (např. oddíl „Prostředí“ na s. 21-22 není ke Komenskému nikterak vztažen), takže se vnucuje otázka, jaký smysl mají vzhledem k vytčenému cíli. Až ve druhé části se autorka dostává k vlastnímu textu Komenského *Vševýchovy* (s. 26-36). I zde však ve

výsledku dominuje práce se sekundární literaturou a lze jen litovat, že se autorka neodvážila pracovat s primární literaturou intenzivněji.

Po jazykové a stylistické stránce je práce – až na několik výjimek – na slušné úrovni. Obsahuje ne příliš velké množství překlepů (např. na s. 3 věta: „V první kapitole této [práce] se věnuji [...]“) a chyb ve větné syntaxi (čárky). Na s. 4 se objevuje věta, jejíž argumentace se jeví poněkud nelogická: „Je-li totiž obecně přijímáno, že k těmto rysům patří řeč, pak k nim patří i výchova, neboť řeč není vrozená.“ Na s. 10 je stylisticky neobratná věta: „Jan Amos Komenský se narodil Martinovi a Anně Komenským jako páté dítě a velmi vytoužený syn Martina Komenského.“ Objevuje se v ní několik chyb při psaní velkých písmen (na s. 13 „bílá hora“; na s. 30: „škola Mladosti“) a několik hrubých gramatických chyb (na s. 18: „že spolu žili velké rodiny“; s. 30: „by se dále měli děti vzdělávat“; s. 31: „získané zkušenosti [...] měli by být dále předávány“).

Celkově má práce zřetelnou strukturu, autorka reflektuje svou metodiku, pracuje s primární a sekundární literaturou české provenience a pokouší se průběžně sledovat vytčený cíl. Ne vždy se jí však daří skutečně propojovat obě oblasti: totiž myšlenky Komenského a současné přístupy k výchově a celoživotnímu vzdělávání. Samotný závěr práce pak postrádá konkrétnější shrnutí výtěžků práce a jejich reflexi. Souhrnně však lze říci, že **autorka prokázala vhled do problematiky a její práce splňuje nároky kladené na bakalářskou práci. Proto ji doporučuji k obhajobě. Vzhledem k výše uvedeným nedostatkům navrhuji hodnocení písmenem C.**

Tabita Landová, Th.D.

V Praze dne 10.6.2016